

Ghid de implementare a Sistemului de Credite de Studii în învățământul mediu de specialitate din R. Moldova

I. Generalități

1. **Sistemul Credite de Studiu în VET**, similar ECTS (Sistemului European de Credite de Studii Transferabile) în învățământul superior, este conceput ca mijloc de promovare a cooperării interinstituționale din perspectiva facilitării mobilității academice și recunoașterii perioadelor de studiu realizate de persoane în diferite instituții VET sau a învățării pe parcursul întregii vieți și are menirea să asigure încrederea între furnizori de programe VET, să sporească atractivitatea VET, să asigure transparența și transferul rezultatelor învățării.

Sistemul Credite de Studii în VET este armonizat cu **Sistemul European de Credite în VET (ECVET)** și în continuare în text va fi utilizat termenul **ECVET**.

ECVET stabilește metodologia implementării creditelor de studii și include ansamblul de definiții, acorduri, instrumente de operare și instituționalizare a creditelor, care urmează a fi preluate și implementate la nivel instituțional.

ECVET facilitează transferul, recunoașterea și acumularea rezultatelor evaluate ale învățării persoanelor care doresc să obțină calificare prin creșterea permeabilității atât pe verticală cât și pe orizontală (în particular, între învățământul vocațional/tehnic postsecundar, pe de o parte, și învățământul superior, pe de altă parte).

2. **ECVET** este un cadru tehnic pentru transferul, recunoașterea și, după caz, acumularea rezultatelor învățării indivizilor în vederea obținerii unei calificări.

ECVET realizează **funcția de acumulare** pentru evidența rezultatelor educaționale la toate formele de învățământ, precum și **funcția de transfer** în procesul de mobilitate a elevilor în procesul de formare profesională – în cadrul altor programe și niveluri de studii și în diverse contexte educaționale.

3. **ECVET** reprezintă un sistem centrat pe persoana instruită (elev), care se bazează pe volumul de lucru solicitat acesteia, pentru a realiza finalitățile educaționale proiectate (sau așteptate - learning outcomes) prin programului de studii specificat în termeni de finalități de studiu și competențe scontate.

4. **ECVET** vizează toate formele de învățământ și toate programele de studii în sistemul învățământului mediu de specialitate.

5. Prezentul Ghid a fost elaborat în temeiul Legii învățământului nr. 547 din 21 iulie 1995, a Legii nr.1070-XIV din 22 iunie 2000 privind aprobarea Nomenclatorului specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ mediu de specialitate, Planului-cadru pentru învățământul mediu de specialitate aprobat prin ordinul ministrului educației nr.857 din 23 august 2013, a Recomandării Parlamentului

European și a Consiliului Europei din 18 iunie 2009 privind stabilirea unui sistem european de credite pentru educație și formare profesională.

Metodologia implementării creditelor de studii este elaborată de către Ministerul Educației în vederea uniformizării și monitorizării procedurilor de acumulare a creditelor de studii în instituțiile de învățământ mediu de specialitate la nivel național și internațional.

6. Implementarea creditelor de studii în VET este parte componentă a strategiei naționale de integrare în spațiul european VET.

II. Parametrii de bază ai ECVET

1. Ideologia sistemului

Creditul reprezintă o unitate convențională utilizată pentru a calcula volumul de muncă realizat de o persoană într-o perioadă de timp determinată, pentru a obține anumite finalități și competențe. Creditul reprezintă un instrument de asigurare a calității instruirii.

2. Scopurile implementării:

- asigurarea educației și formării profesionale;
- asigurarea calității instruirii;
- asigurarea atractivității învățământului mediu de specialitate național pe plan european și integrarea lui în învățământul vocațional/tehnic european;
- crearea premiselor pentru mobilitatea academică a elevilor;
- recunoașterea și echivalarea (conversia) diplomelor de studii medii de specialitate, care corespund standardelor internaționale;
- sporirea cererii diplomelor pentru calificări medii de specialitate pe piața muncii la nivel național și internațional;
- formarea competențelor solicitate pe piața muncii;
- creșterea nivelului autoinstruirii și asigurarea formării continue.

3. Obiectivele de bază:

- compatibilizarea programelor de studii și a conținuturilor propuse în instituțiile de învățământ mediu de specialitate pe plan național și european;
- crearea condițiilor pentru individualizarea optimală a procesului de învățare;
- asigurarea creșterii motivației personale în procesul de învățare, precum și a rolului și eficacității studiului individual;
- asigurarea comparabilității rezultatelor cantitative și calitative ale pregătirii elevilor prin ratingul individual.

4. **Acordurile** - parte din ECVET, acceptate pe plan național fără modificări:

a) Durata studiilor medii de specialitate este 2-4 ani (3-5 ani la propilul Medicină la învățămînt de zi.

b) Anul de studii la învățămîntul de zi se cuantifică cu 60 de credite transferabile, iar semestrul, respectiv, cu 30 de credite.

c) Durata standard de studii a unei unități de curs este semestrul.

d) Creditele se alocă pe unități de curs și alte activități (ex: stagiile de practică, examenul de absolvire) care sînt evaluate separat.

e) Creditele se alocă ca valori numerice întregi.

f) În procesul de planificare și alocare a creditelor se va aplica noțiunea „elev mediu” – elevul care realizează integral, în termenele stabilite, planul de învățămînt pentru un an de studii, este evaluat cu note promovabile și obține numărul stabilit de credite: 30 – pentru un semestru și 60 - pentru un an.

g) În sistemul învățămîntului mediu de specialitate național, volumul anual de muncă al elevului mediu este de circa 1800 de ore, inclusiv ore de auditoriu și ore de activitate individuală, iar un credit se alocă pentru 30 ore de studiu

h) Creditele se alocă integral unei unități de curs, activități din planul de învățămînt, dacă persoana îndeplinește volumul de muncă pretins sub toate formele prevăzute și realizează condiția de promovare - minimum nota „5”.

i) Creditele obținute în instituții și în programe acreditate sînt recunoscute și potențial transferabile în alte instituții și programe.

j) Acumularea creditelor obținute în instituții și în programe acreditate, oferă posibilitatea unui învățămînt continuu.

III. Caracteristicile sistemului național de instruire bazat pe credite:

- introducerea creditelor pentru aprecierea efortului depus de către elev la studierea fiecărei unități de curs/activități distincte din planul de învățămînt;
- indicarea numărului de credite pentru fiecare unitate de curs/activitate distinctă inclusă în planul de învățămînt;
- caracterul neliniar, care permite elevului să-și constituie traseul individual de instruire;
- libertatea elevului în alegerea unităților de curs și participarea la constituirea planurilor individuale de învățămînt;
- libertatea elevului la alegerea cadrului didactic ce predă unitatea de curs;
- includerea consilierilor/coordonatorilor în procesul de constituire a traseelor educaționale individuale;
- creșterea rolului și ponderii lucrului individual al elevului, ghidat de către profesor;
- asigurarea corespunzătoare a procesului didactic cu materiale metodice și instructive necesare, în format electronic sau tipărite;
- utilizarea sistemului de rating în procesul de evaluare și apreciere a rezultatelor obținute de către elev în cadrul promoției /la fiecare unitate de curs/ /specialitate /domeniu de formare profesională /instituție.

IV. Noțiunile de bază ale Sistemului Credite de Studii în VET:

1. creditele de studiu ECVET;
2. volumul de muncă al persoanei instruite;
3. scala de notare ECVET;
4. finalitățile de studii (rezultatele învățării).

1. Creditele de studii ECVET

Creditele de studii ECVET sînt valori numerice întregi, care se alocă fiecărei unități de curs/activități distincte din planul de învățămînt. Creditele alocate unei unități de curs/activități distincte *nu sînt divizibile*, deci nu pot fi obținute în etape.

Unitatea credit

Cuantificarea unității credit:

1 unitate credit este constituită din 30 ore de activitate de învățare (în auditoriu și lucru individual)..

Corelarea ore-auditoriu și ore de activitate individuală de învățare se stabilește în funcție de specificul și asigurarea didactico-metodică a unității de curs conform prevederilor Planului-cadru.

Creditele măsoară *volumul de muncă*, sub toate aspectele ei, pretins persoanei instruite pentru însușirea unei unități de curs și promovarea acesteia, raportat la totalul cantității de muncă necesară pentru a promova un an întreg de studiu. Unitatea de bază pentru evaluarea cantității de muncă solicitată elevului o reprezintă *timpul* necesar realizării tuturor activităților de studii.

Creditele nu măsoară importanța unității de curs, aceasta fiind stabilită prin clasificarea unităților de curs în planul de învățămînt, conform Planului-cadru pentru învățămîntul mediu de specialitate, cu specificarea acestora în: **obligatorii, opționale și la libera alegere**, precum și în componenta fundamentală de formare a abilităților și competențelor generale, de orientare socio-umanistică, de orientare spre specialitate.

Creditele nu măsoară munca profesorului (instruirea), ci doar munca persoanei instruite (învățarea).

Creditele se acordă pentru rezultatele învățării care au fost evaluate și care pot fi acumulate în vederea obținerii unei calificări sau transferate altor programe de învățare sau calificări.

Creditele nu măsoară calitatea învățării/pregătirii elevului, aceasta fiind evaluată cu note (sau, după caz, calificativul „admis”/”respins”) în conformitate cu sistemul de evaluare în vigoare, prevăzut în planul de învățămînt potrivit recomandărilor Planului-cadru pentru învățămîntul mediu de specialitate.

Reguli de operare cu creditele de studiu:

- *alocarea* de credite;
- *acordarea* de credite;

- *acumularea* de credite;
- *transferul* de credite.

a) Alocarea de credite

Fiecărei componente a planului de învățământ - unitate de curs (obligatorii, opționale și la liberă alegere), stagii de practică, activități de proiectare, examen de absolvire etc. - i se alocă un anumit număr de credite din numărul total de credite prevăzut pentru acest program de formare. Alocarea de credite se realizează în baza numărului de ore-auditoriu (teoretice, practice, de laborator), lucrului individual ghidat și se fixează în planurile de învățământ.

b) Acordarea de credite se face odată cu promovarea unității de curs sau activității care este evaluată independent. Astfel, prin acordarea de credite se certifică faptul că, pentru rezultatul obținut la evaluare, a fost realizat volumul preconizat de muncă. Condiția de promovare a unei unități de curs este cea specifică sistemului de evaluare cu note. Notele de la „5” (cinci) la „10” (zece), obținute în rezultatul evaluării unității de curs, permit obținerea creditelor alocate acesteia. Creditele, de rînd cu notele, se înscriu în carnetul de note, în extrasele din foaia matricolă, în caz de mobilitate academică, precum și în Suplimentul la diplomă, eliberat la finalizarea studiilor.

La unitățile de curs eşalonate, ca excepție, pe două sau mai multe semestre, acordarea de credite se va face pentru fiecare semestru separat în baza evaluărilor stabilite în planul de învățământ. În acest caz, înscrierea cursurilor respective în planul de învățământ și în Suplimentul la diplomă se va face în formula: Bazele contabilității, Contabilitate în ...etc.

c) Acumularea de credite

Într-un sistem de credite cu funcții de acumulare, încheierea cu succes a semestrului, anului de studii sau programului integral de studii este condiționată de obținerea unui număr exact de credite, conform cerințelor programului. Creditele acordate se acumulează.

Obținerea calificării într-o specialitate (domeniu de formare profesională) este condiționată de acumularea integrală a numărului de credite prevăzut de planul de învățământ (120 sau 180).

Creditele se pot obține în avans și se pot reporta în semestrele următoare.

Creditele, odată obținute, se recunosc pe întreaga durată de studii și recunoașterea lor nu este afectată de modificările în curriculum-urile/programele analitice sau în planul de învățământ.

Pe parcursul studiilor, elevul poate acumula credite peste numărul de 60 pe an/30 pe semestru. Acestea pot fi obținute pentru unități de curs și activități realizate complementar (unități de curs la liberă alegere, cursuri realizate în perioada vacanțelor de vară etc.).

d) Transferul creditelor

Creditele sînt transferabile de la o specialitate/instituție de învățămînt la alta pe unități de curs, sau pe perioade compacte de studiu (*transferul orizontal*). Realizarea funcției de transfer a creditelor de studii e posibilă numai după semnarea unor acorduri între instituțiile de învățămînt (secțiile) implicate și existența solicitărilor de transfer din partea elevilor. Parteneriatul presupune existența unor planuri de învățămînt compatibile, cu o structură suficient de flexibilă, ale căror componente sînt orientate spre dobîndirea acelorași finalități de studiu.

Creditele sînt transferabile în cadrul profilului (domeniului de studiu) /specialităților înrudite/complementare (*transferul structural*).

Transferul de credite poate fi efectuat în cadrul aceluiași nivel de studii, date fiind finalitățile formative distincte pentru nivelul de studii respectiv, dar, selectiv, și între diferite nivele de studii, luînd în considerație paradigma învățării pe parcursul întregii vieți.

Acordurile între instituții de învățămînt (secții) partenere garantează transferul de credite pentru unitățile de curs, realizate și promovate de către elev. Autoritatea competentă abilitată a instituției de învățămînt mediu de specialitate din țară realizează recunoașterea creditelor la revenirea elevului implicat în mobilitate. Elevul nu este în drept să negocieze recunoașterea cu profesori în parte. Acordul, împreună cu Suplimentul la Diplomă, realizează funcția ***acceptării*** (în cazul diferențelor vizibile, dar tolerabile de conținut), ***recunoașterii*** (în cazul diferențelor sesizabile de conținut, dar cu finalități identice) și ***echivalării*** (în cazul conținuturilor identice).

Avantaje ale operării cu credite în procesul de învățare

Măsurarea activității de învățare prin credite permite:

- a)*** conceperea flexibilă a programelor de studii printr-o varietate de planuri de învățămînt;
- b)*** flexibilizarea planului de învățămînt prin introducerea unor discipline noi;
- c)*** diversificarea gamei de opțiuni ale elevului;
- d)*** mobilitatea elevului;
- e)*** recunoașterea perioadelor compacte de studii efectuate în alte instituții de învățămînt;
- f)*** recunoașterea diplomelor.

2. Volumul de muncă pretins persoanei instruite

Pentru determinarea justă și corectă a volumului de muncă pretins elevului, se recomandă implementarea următoarelor etape:

a) Introducerea unităților de curs

Fiecare unitate de curs poate avea un număr diferit de credite. Volumul de muncă pentru o unitate de curs este bazat pe numărul total de sarcini pe care trebuie să le

îndeplinească elevul ca parte a programului de studii general. Aceste sarcini sînt definite în termeni de finalități de studii/rezultate ale învățării și în ore de lucru prevăzute pentru dobîndirea lor.

b) Estimarea volumului de muncă

Fiecare unitate de curs este bazată pe o totalitate de activități educaționale, care pot fi definite pornind din următoarele aspecte:

- Tipul cursului: prelegere, seminar, lecție practică, lucrare de laborator, activități practice în ateliere, stagiul de practică, studiu individual ghidat, proiecte de curs etc.
- Tipul activității de învățare: frecventarea orelor de curs, realizarea unor evaluări specifice, antrenarea abilităților practice sau de laborator, scrierea de lucrări, citirea literaturii recomandate, studiul constructiv al unor lucrări etc.
- Tipul evaluărilor: examen oral/scris/combinat/asistat de calculator, test, eseu, lucrare de control, portofoliu, teză, raport de activitate în domeniu, evaluare continuă etc.

Profesorii estimează timpul necesar pentru realizarea activităților planificate pentru fiecare unitate de curs. Volumul de muncă exprimat în timp trebuie să corespundă numărului de credite disponibil pentru fiecare unitate de curs. Cadrele didactice trebuie să elaboreze strategii corespunzătoare pentru a utiliza timpul cu maximă eficiență. La determinarea volumului de muncă necesar elevului pentru însușirea unei unități de curs sau pentru realizarea unei activități din planul de învățămînt titularul va ține cont de specificul și asigurarea didactico-metodică a acestora.

c) Verificarea corectitudinii estimării volumului de muncă prin evaluări periodice a opiniei elevilor

Metoda tradițională de estimare a volumului de muncă, pretins elevului pentru obținerea creditelor pentru diferite activități didactice, rămîne a fi utilizarea chestionarelor pentru elevi, atît în timpul activității didactice, cît și după finalizarea acesteia.

d) Ajustarea volumului de muncă sau a activităților educaționale

Rezultatul monitorizării sau reactualizarea conținutului unității de curs pot duce la o ajustare a volumului de muncă pretins elevului și/sau a activităților educaționale prevăzute de curs. Ajustarea volumului de muncă a elevului și/sau a activităților educaționale este necesară atunci cînd în cadrul monitorizării se atestă o necorespondere dintre volumul de muncă estimat și cel real.

3. Scala de notare ECVET

Notarea reprezintă o componentă esențială a procesului de învățămînt. La nivel local/național, performanțele elevilor sînt documentate prin sistemul de notare în vigoare. Pentru a facilita perceperea și comparația notelor acordate în diferite sisteme

naționale de învățământ, în cadrul ECVET a fost elaborată o scală de notare, care, pentru evaluarea capacităților elevului pune accentul pe comparația între elevi din cadrul aceluiași sistem, permițând stabilirea locului fiecăruia în ratingul general al promoției. Astfel, informația statistică despre performanțele elevului în comparație cu alți elevi reprezintă o precondiție a aplicării scalei de notare ECVET.

Scala de notare ECVET poate fi reprezentată în formă de tabel

Nota ECTS	% elevilor care în mod normal obțin nota	Comentarii
A	10	Utilizarea calificativelor de tipul „excelent” sau „bine” nu mai este recomandată, fiind considerată neadecvată ratingului procentual din Scala de notare ECTS
B	25	
C	30	
D	25	
E	10	
FX	--	Eșec – este necesar ceva mai mult lucru pentru a promova
F	--	Eșec – este necesar un lucru considerabil în continuare

Corelația între scala de notare din Republica Moldova și scala de notare ECVET

Scala ECTS	Scala Republicii Moldova	Calificativul	Corelarea dintre notă și credite
A	10	Promovat (pass)	Se alocă numărul de credite
B	9		
C	8 7		
D	6		
E	5		
FX	4	Eșec (fail) – este necesar ceva mai mult lucru pentru a promova	Nu se alocă credite
F	1-3	Eșec (fail) – este necesar un lucru considerabil în continuare	

c) Finalitățile de studiu (rezultatele învățării)

Finalitățile de studii (rezultatele învățării) reprezintă o schimbare și reorientare a gândirii de la un sistem bazat pe personal și orientat la intrări (input) pe *un sistem centrat pe persoana instruită* și orientat spre *produs (output)*.

Finalitățile de studiu sînt descrieri a ceea ce persoana instruită trebuie să cunoască, să înțeleagă și/sau să fie capabil să demonstreze după încheierea unui proces de învățămînt în baza unor criterii corespunzătoare de evaluare. Finalitățile de studii se pot referi la o perioadă de studii, precum și la o singură unitate de curs. De rînd cu criteriile de evaluare, finalitățile de studii specifică și cerințele pentru acordarea creditului, pe cînd nota este calificativul care reprezintă, printr-o cifră sau o mențiune specială, aprecierea cunoștințelor persoanei instruite - condiție pentru acordarea creditului. Transferul și acumularea de credite este facilitat, dacă finalitățile de studii sînt accesibile și indică cu precizie însușirile pentru care va fi acordat creditul.

Finalitățile de studii sînt formulate de către personalul didactic în conformitate cu recomandările Planului-cadru pentru învățămîntul mediu de specialitate.

V. Instrumentele sistemului

- Prezentul Ghid de implementare a Sistemului de Credite în VET, aprobat prin ordinul ministrului educației;
- Regulamentul instituțional;
- Suplimentul la diplomă (model european, ordinul ministrului nr. 562 din 13 iunie 2006).

VI. Documentele de bază ale sistemului

- a) Dosarul Informațional/Catalogul Cursurilor
- b) Formularul de cerere pentru persoana instruită (model ECVET) (Anexa nr. 1)
- c) Contractul (acordul) de studii (model ECVET) (Anexa nr. 2)
- d) Transcripția notelor/Extrasul din foaia matricolă ECVET (Anexa nr.3)
- e) Contractul de studii instituțional (Anexa nr. 4).

a) Dosarul Informațional / Catalogul Cursurilor

Elaborarea unui Dosar Informațional/Catalog al Cursurilor, conceput sub forma unui ghid pentru utilizare de către persoanele interesate – persoana instruită și personalul didactic, este o condiție obligatorie pentru toate instituțiile de învățămînt care implementează ECVET.

Dosarul Informațional/Catalogul Cursurilor reprezintă cel mai important document ECVET, căruia îi revine misiunea de a facilita transparența la nivelul cursurilor, de a face programele de studiu/curriculum-ul ușor de înțeles și comparabile pentru persoanele instruite și personalul didactic, atît local, cît și străin, precum și de a furniza informația esențială despre instituție, regulamente de studii și administrative, informație practică etc.

Deciziile asupra formatului Dosarului, precum și modalității de publicare (integral sau pe părți, sub formă scrisă sau pe suport magnetic) aparțin instituțiilor de învățământ. Se recomandă redactarea Dosarului informațional /Catalogului cursurilor în limba română și în limba engleză și publicarea lor pe pagina web și /sau în copie compactă scrisă în una sau mai multe broșuri. Versiunea electronică a Dosarului trebuie să fie ușor accesibilă utilizatorilor, elevilor și profesorilor, de pe pagina web a instituției. O condiție obligatorie, în acest caz, o constituie accesul nelimitat și regulat al persoanelor interesate la internet.

Dosarul informațional/Catalogul Cursurilor se actualizează sistematic, la necesitate.

Dosarul informațional se va completa într-un limbaj clar și concis. Dosarul va indica obligatoriu numărul de credite acordate unităților de curs, insistând, după caz, asupra distincției între Sistemul de credite instituțional, Sistemul de Credite în VET și ECVET.

Structura Dosarului informațional/Catalogului cursurilor, testată până în prezent de instituțiile de învățământ superior utilizatoare ECVET, s-a dovedit a fi eficace. Astfel, în procesul de instituționalizare a Sistemului de Credite în VET, se recomandă instituțiilor de învățământ mediu de specialitate să includă în Dosarul informațional/Catalogul cursurilor elementele stipulate în Anexa nr.5.

b) Formularul de cerere pentru persoana instruită (model ECVET)

Formularul de cerere tip ECVET, creat pentru elevii mobili care urmează să studieze o perioadă limitată de timp la o altă instituție de învățământ de același tip în străinătate, este acceptat pentru utilizare și în cazurile de mobilitate internă.

Formularul de cerere se completează de către elev după alegerea unei instituții gazdă, examinarea Dosarului informațional al acesteia și consultarea coordonatorului ECVET. Formarea unei idei foarte clare asupra programului de studii pe care elevul mobil intenționează să-l urmeze în cadrul unei instituții precedă semnarea formularului de cerere. Programul de studii fixat în prealabil cu ajutorul coordonatorului ECVET este neapărat coordonat și precizat și cu consilierul instituțional ECVET.

Formularul de cerere al elevului cuprinde toată informația esențială solicitată de instituția gazdă despre un elev mobil.

c) Contractul (acordul) de studii tip ECVET

Completarea Contractului de studii este obligatorie în cadrul ECVET. Contractul de studii ECVET, creat pentru elevii mobili care studiază o perioadă de timp la o instituție de învățământ de același tip de peste hotare și utilizat ca parte a aranjamentelor mobilității, este recomandat pentru utilizare și în procesul de mobilitate pe plan național.

Contractul de studii ECVET cuprinde lista unităților de curs pe care persoana instruită (elevul) și le-a ales pentru a le studia. Pentru fiecare dintre acestea este indicat titlul, codul și numărul de credite ECVET.

Contractul de studii este semnat de către trei părți: persoana implicată în mobilitate, persoana care deține autoritatea de a reprezenta instituția de origine și o autoritate echivalentă a instituției gazdă, care să garanteze că elevul va putea studia unitățile de curs solicitate. Fiecare dintre cele trei părți contractante: instituția de origine, instituția gazdă și elevul vor dispune de câte un exemplar de contract de studii, contrasemnat de toate cele trei părți.

Contractul de studii ECVET garantează transferul de credite pentru cursurile realizate și promovate de către elev. Organul competent sau autoritatea instituției de învățământ de origine realizează în baza contractului echivalarea și recunoașterea academică completă la revenirea elevului. Elevul nu este în drept să negocieze recunoașterea cu profesori în parte.

Recunoașterea perioadei compacte de studii presupune indicarea unităților de curs de la care acesta va fi scutit în instituția de origine după încheierea cu succes a studiilor într-o altă instituție.

d) Transcripția notelor (Extrasul din foaia matricolă) ECVET

Transcripția notelor (Extrasul din foaia matricolă) ECVET este utilizat pentru documentarea performanțelor realizate de către un elev de-a lungul unei perioade de timp prin enumerarea unităților de curs frecventate, a creditelor acumulate, a notelor obținute (în sistemul național de notare) și, preferabil, a notelor ECVET corespunzătoare. Transcripția notelor ECVET reflectă cantitativ și calitativ munca realizată de către persoana instruită în cadrul mobilității ECVET și reprezintă un instrument esențial al recunoașterii academice.

Prin schimbul între instituția de învățământ de origine și cea primitoare a Transcripției notelor persoanei instruite (elevului) se realizează transferul creditelor ECVET.

Transcripția notelor ECVET cu realizările persoanei instruite (elevului) va fi inserată în punctul respectiv al Suplimentului la Diplomă, eliberat la finalizarea studiilor.

e) Contractul de studii instituțional (anexa nr. 4)

Instituțiile de învățământ mediu de specialitate vor utiliza obligatoriu Contractul de studii ca document de bază în procesul de realizare a funcției de acumulare a ECVET. În această variantă Contractul de studii este întocmit pentru fiecare an de studii, este încheiat între instituție și elev și certifică încadrarea elevului în procesul de învățământ.

La întocmirea Contractului de studii persoana instruită (elevul) va fi îndrumat de un consilier (cadru didactic îndrumător/dirigintele de grupă). Semnarea contractului se va face pînă la 30 iunie pentru elevii anului II-IV (V) și pînă la 15 septembrie pentru elevii anului I.

În Contractul de studii sînt enumerate unitățile de curs (obligatorii, opționale, la libera alegere) care vor fi studiate în anul de învățămînt respectiv.

VII. Persoanele-cheie responsabile de implementarea Sistemului Credite de Studiu în VET:

- a) Coordonatorii instituționali ECVET;
- b) Consultanții ECVET/.

Instituțiile vor desemna un Coordonator instituțional ECVET (șeful de secție/directorul adjunct pentru instruire) care trebuie să dețină autoritatea de a realiza eficient sarcinile în numele instituției și al secției.

Pentru instituțiile mai mici, la decizia proprie, funcția de Coordonator instituțional o va deține directorul adjunct pentru instruire.

Instituția este abilitată să decidă asupra persoanelor care semnează documentele ECVET: cereri, contracte de studii, extrasul din foaia matricolă etc. Pentru a garanta validitate și transparență acestui proces, decizia respectivă va fi oficializată printr-un ordin instituțional.

Se recomandă următoarele atribuții pentru fiecare funcție:

a) Coordonatorul instituțional ECVET (șeful de secție/director adjunct instruire):

- asigură angajamentul instituției în implementarea principiilor și mecanismelor ECVET în contextul alocării, acordării, acumulării și transferului de credite;
- monitorizează și supraveghează mecanismul utilizării corecte a instrumentelor și documentelor ECVET;
- coordonează elaborarea și editarea Dosarului informațional instituțional /Catalogului cursurilor;
- monitorizează realizarea consecventă a alocării/acordării /acumulării /transferului de credite la nivel de instituție.

b) Consultanți ECVET (persoane cu experiență vastă în domeniu care activează în instituții medii de specialitate):

- asigură informarea elevilor/persoanelor instruite în privința utilizării ECVET și a Suplimentului la Diplomă;
- întreprind vizite de documentare pe teren la instituțiile din țară și de peste hotare;

- oferă consultații instituțiilor și persoanelor interesate cu privire la modul de utilizare a ECVET pentru acumulare și transfer de credite și obținerea de noi competențe pe parcursul vieții.
 - c) **Grupul Promotorilor Bruges-Kopenhaga** oferă consultanță cu privire la implementarea diferitor aspecte ale Procesului *Bruges-Kopenhaga*, inclusiv asigurarea calității, reforma curriculară, recunoașterea calificărilor și a perioadelor de studiu.

VIII. Dispoziții finale

1. Instituționalizarea creditelor de studii în baza prevederilor ECVET și Sistemului Credite de Studii în VET), va deveni obligatorie pentru instituțiile de învățământ mediu de specialitate pe începând cu anul de studii 2014-2015

2. Instituțiile de învățământ mediu de specialitate sînt autonome în definirea propriilor sisteme de credite de studii în corespundere cu prevederile ECVET.

3. Reglementările specifice la nivel de instituție privind aplicarea ECVET se vor aproba de consiliile profesionale.

4. Instituțiile de învățământ mediu de specialitate sînt autorizate să detalieze prevederile prezentului Ghid în regulamente proprii, cu condiția ca documentele respective să nu intre în contradicție.

5. Procesul de instituționalizare a creditelor de studiu va fi realizat cu participarea și consultarea permanentă a părților interesate: administrația instituției, cadre didactice, elevi.

Glosar

Acord (contract) de studii bilateral – înțelegere încheiată între două instituții pentru derularea unui program de mobilitate a persoanelor instruite cu utilizarea ECVET.

An de studiu – secvență a planului de învățământ, cuprinzând două semestre, căreia i se alocă un număr de 60 de credite la învățământul de zi.

Asigurarea calității - procesele externe și interne prin care se asigură îmbunătățirea educației și formării profesionale. Asigurarea calității trebuie să includă contextul, conținutul, procesul și condițiile de organizare a programului de pregătire, precum și finalitățile de studiu /rezultatele învățării.

Calificare - reprezintă recunoașterea oficială a valorii rezultatelor individuale ale învățării pentru piața muncii, precum și pentru educația și formarea profesională continuă printr-un act de studii (diplomă, certificat, atestat) ce conferă dreptul legal de a practica o profesie/meserie. Fiecare calificare se definește prin rezultatele învățării, exprimate în termeni de competențe profesionale (cunoștințe, abilități), formate pe parcursul ciclului respectiv de studii.

Competențe - reprezintă capacitatea de selecție, combinare și utilizare adecvată, sub forma unui ansamblu integrat și dinamic, a cunoștințelor, abilităților (cognitive, acționale, relaționale) și a altor achiziții (valori și atitudini), în vederea rezolvării cu succes a unei anumite categorii de situații problemă, în diferite contexte și în condiții de eficiență.

În contextul Cadrului European al Calificărilor, competența este descrisă din perspectiva responsabilității și autonomiei

Declarația de la Copenhaga (29-30 noiembrie 2002) privind recunoașterea calificărilor

- Cercetarea modalităților în care transparența, comparabilitatea, transferabilitatea și recunoașterea competențelor și/sau a calificărilor, între toate țările și la diferite niveluri, pot fi promovate prin elaborarea nivelurilor de referință, a principiilor comune pentru certificare și prin măsuri comune, inclusiv prin transferul sistemului de credite în domeniul educației și formării profesionale.
- Creșterea sprijinului acordat dezvoltării competențelor și calificărilor la nivel sectorial, prin revitalizarea cooperării și coordonării, în special prin implicarea partenerilor sociali. Câteva inițiative bilaterale, multinaționale sau ale comunității, inclusiv cele deja identificate în diferite sectoare cu scopul recunoașterii reciproce a calificărilor, ilustrează această abordare.
- Elaborarea unui set comun de principii privind validarea învățării non-formale și informale, în scopul asigurării unei mai mari compatibilități între abordările din diferite țări și de la diferite niveluri.

Consilier – cadru didactic care la întocmirea contractului de studiu consiliază elevul în constituirea traseului individual de studii prin selectarea disciplinelor din planul de învățământ.

Contract de studii – contract educațional încheiat între elev și instituția de învățământ, reprezentată prin director, care conține obligațiile părților și lista unităților de curs cu creditele aferente pe care elevul se angajează să le urmeze.

Credit pentru rezultatele învățării - 1) un set de rezultate ale învățării ale unei persoane, care au fost evaluate și care pot fi acumulate în vederea obținerii unei calificări sau transferate altor programe de învățare sau calificări .

În cazul ECVET creditul este o unitate de măsură convențională a volumului de muncă (exprimat în timp) pretins unei persoane instruite (elev) sub toate formele ei: orele de contact direct cu profesorul în procesul de instruire, orele de studiu individual și cele de evaluare.

Criterii de evaluare - descrierea cerințelor înaintate unei persoane instruite (elev), pentru a demonstra că finalitățile de studii preconizate au fost realizate.

Curriculum - ansamblul structurat al conținuturilor pedagogice, formelor de interacțiune didactică și experiențelor de învățare care conduc la o diplomă de studii medii de specialitate.

Curs / Unitate de curs / Disciplină - expunere, predare a unei materii de studiu sub forma unui ciclu de lecții; oră sau totalitatea orelor de program destinate acestei expuneri; o parte, evaluată separat, a programului de studii care este, de regula, complex. Programele de studii complete constau dintr-o serie de cursuri.

Curs opțional - un curs care constituie parte componentă a programului de studii, dar nu este obligatoriu pentru toți elevii.

Curs la liberă alegere - un curs dintr-un program de studii oferit, de regulă, de altă specialitate decât cea de bază, care poate fi considerat ca parte a programului de studii, dar nu este obligatoriu și este selectat de către o parte din elevi prin includerea în Contractul individual de studii.

Curs preliminar (precondiție, prerechizit) – **unitatea de curs, realizarea căreia se încheie cu obținerea creditelor aferente și repezintă o condiție pentru solicitarea altei unități de curs din planul de învățământ.**

Domeniu/specialitate – direcție de pregătire generală și/sau specifică menționată în Nomenclatorul specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ mediu de specialitate.

Dosarul informațional instituțional/Catalogul cursurilor /– ghid propus pentru utilizare persoanelor interesate care conține informații cu privire la programele oferite (planurile de învățământ, descrierile unităților de curs), informație esențială despre instituție, regulamente academice și administrative, informație practică utilă.

Deprindere - cunoștințele și experiența necesare pentru realizarea unei sarcini specifice sau practicarea unei ocupații/meserii/profesii.

ECVET (Sistemul European de Credite în VET)

ECVET reprezintă un sistem cu un ansamblu de reguli prin care în baza unor proceduri specifice de comparare și creditare a cursurilor, unei persoane instruite îi sînt recunoscute perioade de studiu la altă instituție de învățământ, facilitînd mobilitatea academică a elevilor în întreaga Europă.

ECVET este un sistem centrat pe elev, bazat pe cantitatea de lucru necesară persoanei instruite (elevului), pentru a realiza obiectivele unui program de studii. Acestea sînt de preferință specificate în termeni de finalități de studii/rezultate ale învățării.

ECVET se bazează pe convenția, potrivit căreia, 60 de credite măsoară cantitatea de lucru a unei persoane instruite (elev) la învățământ cu frecvența la zi pe durata unui an de studiu. Aceste 60 de credite sînt apoi alocate cursurilor pentru a descrie proporția volumului de lucru a persoanei instruite (elevului), cerut pentru realizarea finalităților de studiu. Transferul de credite este garantat prin acorduri explicite semnate de instituția din țară, instituția gazdă și elevul mobil.

Evaluare, examinare - totalitatea metodelor și a proceselor (teste, examene, proiecte și portofolii etc.), utilizate pentru evaluarea performanțelor (cunoștințelor, deprinderilor, abilităților și atitudinilor (competențelor) unei persoane și care duce la o formă de certificare. În cadrul instituțiilor de învățământ mediu de specialitate prin evaluare-examinare se apreciază progresul elevului la curs. Instrumentele de evaluare pot fi folosite de elevi pentru a-și evalua propriile progrese (apreciere de formare) sau de către instituția care stabilește dacă elevul a dobândit finalitățile de studii la curs (apreciere de totalizare). *Examen de absolvire* - examen susținut în fața unei comisii speciale, după absolvirea unei instituții de învățământ mediu de specialitate, în vederea obținerii diplomei de studii medii de specialitate.

Evaluare continuă - evaluarea continuă se efectuează în cadrul perioadei de învățare încheindu-se cu o evaluare finală.

Evaluarea rezultatelor învățării - metode și procese utilizate pentru stabilirea măsurii în care o persoană care învață a dobândit cunoștințe, abilități și competențe specifice.

Diploma - document doveditor de studii eliberat oficial de o instituție de învățământ, care atestă domeniul calificării profesionale (și eventual, specialitatea) conferind deținătorului anumite drepturi, unele fiind reglementate prin lege.

Diploma descrie calificarea acordată de instituția de învățământ mediu de specialitate după încheierea cu succes a programului de studiu. Într-un sistem bazat pe principiul acumulării creditelor programul este completat prin acumularea unui număr exact de credite, acordate pentru obținerea finalităților de studii.

Finalitățile de studiu (rezultatele învățării) - finalitățile de studii sînt descrieri a ceea ce un elev trebuie să cunoască, să înțeleagă și/sau să fie capabil să demonstreze/să facă după încheierea unui proces de învățare și includ trei componente: **cunoștințe, abilități și competențe**, descrise ca rezultate personale și profesionale. Este strict necesară utilizarea unor criterii corespunzătoare de evaluare, care ar permite confirmarea dobîndirii finalităților de studii preconizate pentru o unitate de curs/program de studii. Finalitățile de studii și criteriile de evaluare, specifică cerințele pentru acordarea creditului, pe cînd nota este calificativul care reprezintă, printr-o cifră sau o mențiune specială, aprecierea cunoștințelor unui elev - condiție pentru acordarea creditului. Transferul și acumularea de credite sînt facilitate dacă finalitățile de studii indică cu precizie însușirile pentru care se acordă creditul.

Instituție competentă - instituție responsabilă de conceperea și acordarea calificărilor sau de recunoașterea unităților ori a altor funcții legate de ECVET, precum acordarea de credite de studii, evaluarea, validarea și recunoașterea rezultatelor învățării în conformitate cu normele și practicile existente.

Învățământ la distanță

Învățămîntul la distanță reprezintă procesul de predare-învățare-evaluare în baza și cu utilizarea tehnologiilor de comunicare și informare avansate. Acesta de obicei fixează mijloacele „e” (electronice) de studiu.

Mobilitate – încadrarea elevilor și personalului didactic în programe de studii realizate în conformitate cu legislația în vigoare, bazate pe recunoașterea calificărilor.

Nota

Nota reprezintă o măsură numerică sau un calificativ folosit pentru a descrie rezultatele evaluării la un curs aparte sau în cadrul unei scale bine definite.

Ora de contact

O perioadă stabilită de predare, timp cînd profesorul contactează nemijlocit cu elevii.

Perioadă de studiu

Numărul de ore de studiu de care are nevoie un elev mediu pentru a dobîndi finalitățile de studiu preconizate într-un program necesare pentru a obține, după o evaluare respectivă, creditele alocate acestuia.

Plan de învățămînt – ansamblu de unități de curs și activități programate pentru instruire și evaluare, reunite într-o concepție unitară din punctul de vedere al conținutului formativ și al desfășurării în timp, în scopul pregătirii și formării unui specialist într-un anumit domeniu cu diploma recunoscută.

Stagii de practică – formă de învățămînt care constă în activități, desfășurate sub conducerea unor cadre didactice de specialitate, pe teren, laboratoare specifice și/sau la întreprinderi/organizații, în vederea aplicării cunoștințelor obținute la anumite discipline.

Promovare (a unui curs): Obținerea creditelor alocate cursului respectiv prin îndeplinirea activităților specificate de către titularul de curs (lucrări practice, teme, referate etc.) și obținerea unei note promovabile la forma de examinare cu care se încheie cursul.

Recunoaștere

a) **Recunoașterea formală:** procesul de acordare a unui statut oficial deprinderilor și/sau competențelor demonstrate de o persoană prin:

- acordarea unui certificat/diplome sau
- acordarea echivalării, unităților de credite, validarea deprinderilor și/sau competențelor.

b) **Recunoaștere socială:** confirmarea valorii deprinderilor și/sau a competențelor unei persoane de către partenerii economici și sociali.

Elev mobil – elev inclus în programe de mobilitate care în baza unui acord între două instituții realizează un program de scurtă durată într-o instituție-gază.

Supliment la Diplomă

Suplimentul la Diplomă reprezintă o anexă la o diplomă oficială care asigură o descriere a naturii, nivelului, contextului și statutului studiilor realizate și încheiate de titularul diplomei. Suplimentul se bazează pe modelul furnizat de Comisia Europeană, Consiliul Europei și UNESCO/CEPES. Suplimentul asigură transparența internațională și recunoașterea academică/profesională a calificărilor.

Lucrare/proiect de diploma

Lucrarea/proiectul de diploma este un raport oficial prezentat în formă scrisă, elaborat prin activitate de cercetare independentă, care reprezintă condiție pentru acordarea unei calificări.

Recunoașterea rezultatelor învățării – proces de atestare a rezultatelor învățării dobândite oficial prin acordarea de calificări.

Rezultate ale învățării – declarație cu privire la ceea ce o persoană care învață cunoaște, înțelege și este capabilă să realizeze la finalitățile unui proces de învățare și care sînt definite sub formă de cunoștințe, abilități și competențe.

Unitate de rezultate ale învățării – o componentă a unei calificări care constă într-un set coerent de cunoștințe, abilități și competențe care pot fi evaluate și validate.

Volum de lucru

Volumul de lucru include toate activitățile de studii necesare dobîndirii finalităților de studiu (ore teoretice și practice, ore de laborator, studiu individual, stagii de practică, informație de recuperare etc.).